

Innspill til søknad om utbygging av Nye Oterholtfoss kraftverk

Tokke Jeger og Fiskerforening registrerer at Midt-Telemark Energi ønsker å bygge ut Oterholt kraftverk. Det foreligger 2 utbyggings alternativ.

Tokke JFF vil bemerke at Bø elva er siste gjenværende større elvestrekning i Telemark, som ikke er ødelagt av kraftutbygging. Dersom konsesjon blir gitt så signaliserer NVE klart og tydelig at naturverdier er totalt underordnet kraftverdier.

En viktig målsetting i EU's vanddirektiv er at vannressurser ikke skal forringes. Det finnes knapt et eksempel på at vannkraftutbygging har positiv påvirkning på naturen. Det endrer ikke på fakta at Norske kraftprodusenter og kraftmyndigheter, gjennom mange år, har drevet villedende markedsføring om kraftproduksjon, ved å benevne den som ren, grønn og miljøvennlig. Kraften i seg selv er fornybar, men en storørrestamme som blir borte er ikke fornybar.

I denne saken må NVE foreta en helhetsvurdering. Økonomien i prosjektet er beregnet ut fra at eksisterende vannregime lenger opp i vassdraget beholdes uendret. Altså at forestående vilkårsrevisjon av Sundsbarm anleggene ikke vil resultere i utbedring av skader som Sundsbarm reguleringen har påført Seljords-vassdraget og Ofte- og Morgedalsvassdraget i Tokke- og Kviteseid kommune.

NVE, som ansvarlig sektor myndighet, må sørge for at viktige avgjørelser skjer i riktig rekkefølge, og at miljøkonsekvenser økonomiske beregninger er realistiske.

Oftevatn i Tokke kommune gror igjen. Morgedalsvassdraget, i Kviteseid kommune, er allerede gjengrodd. Økosystemene i og rundt Morgedalsåi og Dalaåi er sterkt påvirket av at vann som tidligere naturlig drenerte til Vestvanna, er overført til Seljordvassdraget. Dette har igjen medført at det tidligere gode fisket i Morgedalsåi og Dalaåi er ødelagt. Storørreten i Seljordvannet har mistet verdifulle gyte- og oppvekstområder. Situasjonen er alvorlig, og det er på høy tid at arbeidet med vilkårsrevisjon av Sundsbarm anleggene startes.

Tokke JFF har engasjert seg for å redde utryddingstruede fiskestammer i Vestvanna. Det er uklart om storørreten, som tidligere brukte Dalaåi i Kviteseid, fremdeles bruker elva som gyteplass. Hvis det fremdeles finnes rester igjen av stammen, kan denne reddes ved at vann tilbakeføres til elva. Storørrestammer i Norge er truet. En vet lite om de ulike storørrestammene i Norsjø, og lite om storørrestammen som bruker Bø elva som gyteplass. En må være helt sikker på at ikke utbyggingsplanene påvirker storørrestammen negativt.

Ål og elvemusling er truede arter. Status for elve- og bekkeniøye er ikke avklart, fordi en mangler kunnskap om disse artenes utbredelse i Norge. Alle nevnte artene finnes i Bø elva. Det er tvilsomt om ESA vil godta en forklaring om at disse bestandene blir ytterligere redusert, fordi en ikke hadde tilstrekkelig kunnskapsgrunnlag til å forutsi virkning av eksisterende og omsøkt regulering.

Det er laks i Bø elva. Utbygger er usikker på om det er en naturlig laksestamme, eller om den er et resultat av lakseyngel utsettinger. Det er at paradoks at kunnskapen om Bø elva er så lav, når høyskolen i Telemark, med eget natur- og miljø studie og tilhørende forsker kompetanse, har eksistert i området i over 30 år.

Den naturlige «puls» i Bø elva er allerede påvirket av Sundsbarm reguleringene. Søker informerer at minstevannføring reduserer skadevirkningen av elve -strek som berøres. Litt vann er bedre enn tørrlegging. Men, en jevn vannstrøm, uten naturlige variasjon, og terskelbygging i forbindelse med inntak, er heller ikke bra. En lav og konstant vannstrøm resulterer i at elvebunnen sedimenteres og naturlige leveområder for elvemusling og skjulesteder for innsekt og småfisk blir til slammet fylt igjen. Virkningen vil påvirke Bø elva både oppstrøms- og nedstrøms tiltaket, og dette må ikke bagatelliseres. Det påvirker hele næringskjeden i økosystemet, og fører til en ytterligere vridning av artssammensetningene bort fra naturtilstand.

Tokke JFF mener at naturen i Telemark allerede er påført nok skade som følge av vannkraftutbygging. Ansvarlige sektor myndigheter må konsentrere seg om å redusere skadevirkninger av eksisterende vannkraftproduksjon fremfor å tillate ytterligere ødeleggelser.

For Tokke JFF

Bjørn Olav Haukelidsæter
Birger Gauslå